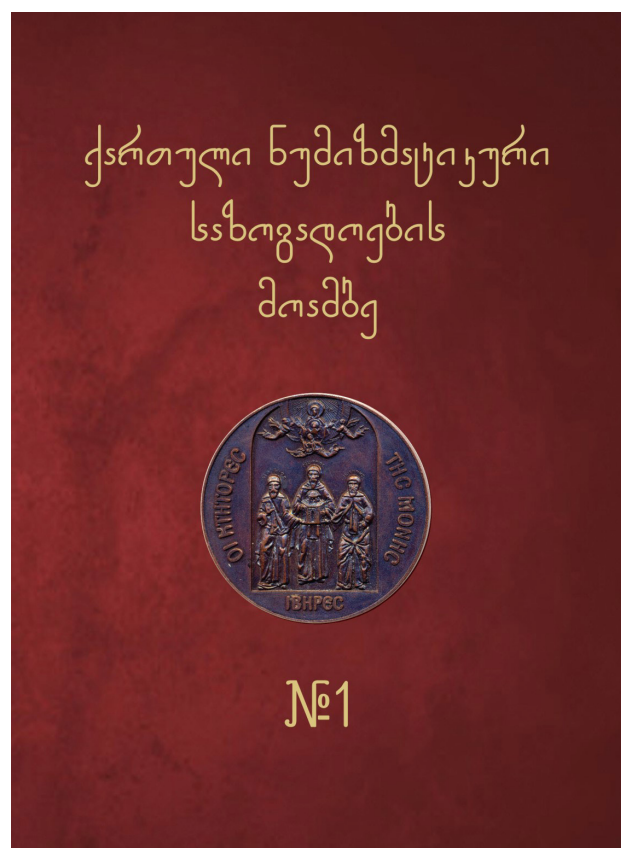

ქართული ნუმიზმატიკური საზოგადოების მოამბე

ლადო მირიანაშვილი

დაფუძნდა ქართული ნუმიზმატიკური საზოგადოების ბეჭდვითი ორგანო – მოამბე. ჟურნალი შედგება საინფორმაციო და სამეცნიერო ნაკვეთებისგან. საინფორმაციო ნაკვეთი იხსნება ირაკლი ფალავას წერილით ქართული ნუმიზმატიკური საზოგადოების დაარსებისა და საქმიანობის ისტორიის შესახებ. ამავე ნაკვეთში დაბეჭდილია საზოგადოების წესდება, ბიუჯეტი და გზამკვლევი ავტორებისთვის.

ჟურნალის სამეცნიერო ნაკვეთში შვიდი სტატიაა დაბეჭდილი. ი. ფალავას, დ. ბლიაძისა და პ. ჭუმბურიძის ერთობლივი სტატიით სამეცნიერო მიმოქცევაში შემოდის დავით IV აღმაშენებლის უშუალო მემკვიდრეების მიერ მოჭრილი ე.წ. ორმაგი (ანუ ერთზე მეტი წყვილი სიქის ანაბეჭდის მატარებელი) მონეტები. აღწერილია მეფეების დემეტრე I-ისა და გიორგი III-ს, აგრეთვე მეფე თამარისა და ვინმე გიორგის მიერ მოჭრილი მონეტები. ავტორები ასკვნიან, რომ სიქების ორ-ორჯერ დარტყმა იყო არა შემთხვევითობა, არამედ წინასწარ გამიზნული ქმედება. ამ ტიპის მონეტების მოჭრა საქართველოში დემეტრე I-ის ზეობის დროს უნდა დაწყებულიყო.

ი. ფალავასა და ს. თურქიას ერთობლივ სტატიაში აღწერილია მეფე გიორგი IV ლაშას ახალი ტიპის სპილენძის მონეტა, რომლის ერთადერთი ცალია ცნობილი. ამ მონეტის შუბლზე დატანილი ასომთავრული ლეგენდა ტრადიციულად ორ სტრიქონად კი არ არის განლაგებული, არამედ მეტ-ნაკლებად მორკალული ერთი სტრიქონის სახითაა წარმოდგენილი.

ი. ფალავასა და ბ. თურქაძის ერთობლივ სტატიაში აღწერილია მეფე გიორგი IV ლაშას უწესო ჭედვის სპილენძის მონეტა, რომლის ზურგის არაბულენოვან ლეგენდაში მომცრო ჯვარია ჩამატებული.

ავტორების ვარაუდით, ამგვარი მოდიფიკაცია უნდა ყოფილიყო უფრო კერძო (თავად ოსტატის) ინიციატივა, ვიდრე სახელმწიფო დაკვეთა.

ი. ფალავას სტატია შეეხება ქვემო ქართლის ტერიტორიაზე აღმოჩენილ რვამონეტოვანი საფულეს (მონეტების კომპლექსს), რომელშიც შემავალი ყველა მონეტა უნესო ჭედვისაა. ექვსი მონეტა მეფე თამარის მიერაა მოჭრილი, ერთი – ვინმე გიორგის მიერ (გიორგი III, გიორგი რუსი, ან გიორგი IV) და ერთიც გიორგი IV-ის მიერ. მონეტების საფულე დაახლოებით 1223-1226 წლების შუალედითაა დათარიღებული.

რ. სპანდერაშვილი და ი. ფალავა ერთობლივ სტატიაში განიხილავენ ოსმალურ გაყალბებულ ოქროს მონეტას კახეთიდან.

ი. ფალავას კიდევ ერთ სტატიაში საუბარია პლატონ იოსელიანის წიგნში „ცხოვრება გიორგი მეთაპეტისა“ დაცული ნუმიზმატიკური და სფრაგისტიკული ცნობების შესახებ. მათი ანალიზის საფუძველზე ავტორი ასკვნის, რომ პ. იოსელიანს საკმაოდ ბევრი შეცდომა აქვს დაშვებული, რაც საეჭვოს ხდის ამავე ავტორის სხვა ცნობების სანდოობასაც.

რ. სპანდერაშვილის, ი. ფალავასა და ს. თურქიას ერთობლივ სტატიაში აღწერილია ათონის ქართველთა მონასტრის, ივერონის დაარსების 1000 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო მედალი. ეს თარიღი 1980 წელს აღინიშნა. მედლის შუბლზე გამოსახული არიან ათონის ივერთა მონასტრის მოღვაწენი – წმ. ექვთიმე ათონელი, წმ. გიორგი მაშენებელი-ათონელი, და წმ. იოანე ათონელი (განმარტებითი წარწერების მიმდევრობა სწორედ ამგვარია). ცენტრში ივერონის მესამე ილუმენის, წმ. გიორგი ათონელის ფიგურაა, რომელსაც ორივე ხელით ეკლესიის მოდელი უჭირავს. როგორც ცნობილია, ივერონის ღვთისმშობლის მიძინების მთავარ ტაძარში იხილვება წარწერა: „მე დავამტკიცენ სუეტნი მისნი და უკუნისამდე არა შეიძრნენ. გიორგი მონაზონი, ქართველი და მაშენებელი“. მედლის ბურგზე ივერონის ზოგადი ხედია. გამოსახულებებს ბერძნული წარწერები ახლავს. გრაფიკოსის გვარი უცნობია.

ჟურნალის პირველ ნომერში გამოქვეყნებული სტატიები შეიცავს სიახლეებს. ისინი ამდიდრებენ არსებულ ცოდნას ქართულ ნუმიზმატიკასა და ეგზონუმიში.

BULLETIN OF THE GEORGIAN NUMISMATIC SOCIETY

Lado Mirianashvili

A new journal “Bulletin of the Georgian Numismatic Society” is out. The bulletin is divided into two parts: information section, and scientific section. The information section opens with an article about history of the Georgian Numismatic Society written by I. Paghava. Charter and budget of the Society, as well as a guide for the authors follow.

The second section contains seven papers dealing with Georgian coins, and a medal dedicated to the 1000th anniversary of the Georgian monastery on Mount Athos, struck abroad.

In the paper written by I. Paghava, D. Bliadze and P. Chumburidze, the authors discuss several specimens of medieval Georgian copper coins struck by kings Dimitri I, Giorgi III and Tamar (the latter monarch together with certain Giorgi). All specimens were produced by striking the flans with the same pair of dies several times, leaving at least two die imprints on each coin side. The authors argue that the pair of dies were applied to the flan several times purposefully, rather than

accidentally. These coins prove that the practice of applying the pair of dies to the flan several times was introduced already in the reign of King Dimitri I.

A unique irregular copper coin minted in the name of King Giorgi IV Lasha, constituting a new variety, is published by I. Paghava and S. Turkia. Asomtavruli Inscription on the obverse of the coin is curved on both ends, instead of being distributed in two lines. The authors argue convincingly that the coin was produced at the official state mint, and put into general circulation.

A paper by I. Paghava and B. Turkadze concerns King Giorgi IV Lasha's irregular copper coin with the effigy of the cross on the reverse with Arabic Legend. The authors assume that such coin die was possibly produced on the initiative of a celator or mint staff in general, rather than by the authorities.

I. Paghava describes a small hoard, comprising eight irregular copper coins of the 12th and early 13th centuries, minted by Georgian monarchs. The hoard was discovered in an unspecified location in Kvemo Kartli region of Georgia

A paper by R. Spanderashvili and I. Paghava concerns a counterfeit Ottoman gold coin from Kakheti, Georgia. X-ray fluorescence analysis has shown that the coin was produced from silver-copper alloy by casting, and plated with gold. The authors assume that this sample could be either produced locally or imported.

I. Paghava reviews numismatic and sphragistic data found in Platon Ioseliani's work "The Life of Giorgi the Thirteenth". The author notes a number of mistakes in the accounts left by P. Ioseliani. Seals of Iese, son of Ose are also studied.

R. Spanderashvili, I. Paghava and S. Turkia first time publish and discuss a bronze medal commemorating 1000 years of Georgian monastic activities on Mount Athos. The medal was minted in 1980 in Greece.

The above papers demonstrate novelty and importance to the Georgian numismatics and exnumia.